

SŁOWO WSTĘPNE

W tym roku mija trzydzieści lat od reaktywowania w naszym kraju instytucji samorządu terytorialnego. Początkowo (1990 r.) samorząd został usytuowany jedynie na poziomie podstawowych jednostek podziału terytorialnego, tj. gmin, a następnie, po niespełna dekadzie funkcjonowania w tym wymiarze, stał się elementem struktury władzy publicznej także w powiatach i województwach. Przez cały ten okres samorząd podlegał systematycznemu rozwojowi pod względem organizacyjnym, funkcjonalnym, kompetencyjnym itd., który – nie przebiegał bezproblemowo, lecz obfitował w szerokie dyskusje i różne stanowiska koncepcyjne, także dotyczące konkretnych rozwiązań prawnych – prowadził w efekcie do kształtowania jego pozycji prawnej oraz umacniania roli i znaczenia w systemie terenowej administracji publicznej. Dziś można bez wątplenia stwierdzić, że samorząd terytorialny jest trwałym, niezbędnym komponentem organizacji i funkcjonowania władzy publicznej w terenie, a szerzej – że stanowi nieodzowny konstytucyjnie umocowany składnik w całym systemie polityczno-ustrojowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie oznacza to, że instytucja samorządu jest ukształtowana w sposób ostateczny i że w jakimś dłuższym horyzoncie czasowym pozostanie wolna od zmian, a problematyka związana z samorządem zejdzie na dalszy plan zarówno w rozważaniach naukowych, teoretycznych, jak i prowadzonych w przestrzeni praktyki. Taki wniosek byłby zupełnie nieuprawniony. W przypadku samorządu mamy do czynienia z instytucją (i zjawiskiem) osadzoną w bezpośredniej bliskości z realiami życia państwowego i społecznego, co sprawia, że musi ona stale nadażać w swym kształcie za płynącymi stąd uwarunkowaniami i wyzwaniem. W konsekwencji samorząd znajduje się w „permanentnym rozwoju”, jest „instytucją cały czas żywą”, która wymaga systematycznej modernizacji i ulepszania. W obrębie problematyki samorządu mogą w związku z tym rodzić się coraz to nowe zagadnienia teoretyczno-prawne i praktyczne, otwierające pole do rozważań, dyskusji i wymiany poglądów.

Przypadający jubileusz reaktywowania samorządu jest dobrą okazją do refleksji nad przebytą jego drogą rozwojową i bagażem dotychczasowych doświadczeń oraz nad stanem dzisiejszym i jego problemami, jak również perspektywami na przyszłość. Mając to na względzie, w Katedrze Prawa i Postępowania Administracyjnego naszego Wydziału zrodził się pomysł przygotowania opracowania, ujętego w postaci specjalnego tomu czasopisma „Studia Iuridica”, tworzącego forum dla wspomnianych refleksji i wypowiedzi ze strony zainteresowanych naukowców zarówno Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego,

jak i przedstawiciele środowisk naukowych z innych ośrodków akademickich. W założeniu forum to miało być utrzymane w konwencji otwartej, stąd też tematyka wypowiedzi autorskich (podnoszonych problemów, zagadnień) pozostawiona została wyborowi przez samych Autorów.

Prezentowana publikacja przedstawia plon realizacji podjętego przedsięwzięcia.

PS Realizacja ta nie byłaby możliwa bez przychylności Władz Wydziału, w szczególności Pana Dziekana, prof. zw. dr. hab. Tomasza Giaro, któremu – a na jego ręce także całemu Kolegium Dziekańskiemu – składam w tym miejscu słowa podziękowania. Podziękowanie kieruję też do dr. hab. prof. uczelni Adama Niewiadomskiego, sekretarza Redakcji, za bardzo dobrą współpracę podczas przygotowywania tomu. Szczególne podziękowania należą się jednak w pierwszej kolejności wszystkim Autorom, bez których udziału opracowanie pozostałoby tylko w sferze projektu.

Jacek Jagielski